

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра обліку і аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

 С. О. Омельченко

“27” червня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГРОШІ ТА КРЕДИТ
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності

071 Облік і оподаткування
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Облік і оподаткування
(назва програми)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Мартиненко О.В., ст. викладач кафедри обліку і аудиту ДДПУ

Рецензенти:

Гончар Л.В. д.пед.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту ДДПУ
Пилипенко О.С. к.е.н., доцент кафедри менеджменту ДДПУ

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри обліку і аудиту
Протокол № 11 від «02» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Л.В. Гончар

Погоджено групою забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Керівник групи забезпечення

доцент., к.пед.н.

К.О. Яровий

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов’язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	2 -й	2 -й
	Семестр	
	4 -й	4 -й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 5	Лекції	
	32 -год.	8 -год.
	Практичні	
	32 -год.	6 -год.
	Самостійна робота	
	86 -год.	132 -год.
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Гроші та кредит» є формування у здобувачів наукового розуміння сучасної системи грошово-кредитних відносин, об’єктивних законів, принципів та форм їх розвитку та регулювання; набуття практичних навичок щодо застосування понять, категорій, методів та інструментів сучасної грошово-кредитної системи.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання,
методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкової)
«ГРОШІ ТА КРЕДИТ»**

Компетентності, які формуються, з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК1 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК3 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК4 Здатність працювати автономно</p> <p>ЗК8 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>ЗК13 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ФК1 Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам</p> <p>ФК2 Використовувати математичний</p>	<p>ПРН 1 Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем</p> <p>ПРН 2 Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств</p> <p>ПРН 7 Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формуван-</p>	<p>словесний (лекція, дискусія), практичний (практичні заняття), робота з навчально-методичною літературою (написання реферату), відеометод (дистанційне навчання), самостійна робота (розв'язання самостійної та контрольної роботи)</p>	<p>тестування, захист практичних робіт, самостійної та контрольної роботи, презентація реферату, екзамен</p>

<p>інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері аналізу</p> <p>ФК15 Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку</p>	<p>ня звітності на підприємствах</p>		
---	--------------------------------------	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
Тема 1. Сутність і функції грошей	8	2	2	4	10	1	1	8
Тема 2. Грошовий оборот та грошова маса	10	2	2	6	14	1	1	12
Тема 3. Грошовий ринок	12	2	2	8	14	1	1	12
Тема 4. Грошові системи	13	3	2	8	14	1	1	12
Тема 5. Інфляція і грошові реформи	16	4	4	8	14	1	1	12
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи	15	3	4	8	14	1	1	12
Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	10	2	2	6	8	-	-	8
Тема 8. Кредит у ринковій економіці	16	4	4	8	14	1	-	13
Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку	12	2	2	8	14	1	-	13
Тема 10. Центральні банки	13	3	2	8	13	-	-	13
Тема 11. Комерційні банки	15	3	4	8	13	-	-	13
Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	10	2	2	6	8	-	-	8
Всього годин	150	32	32	86	150	8	6	136

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність і функції грошей	2	1
2	Грошовий оборот та грошова маса	2	1
3	Грошовий ринок	2	1
4	Грошові системи	3	1
5	Інфляція і грошові реформи	4	1
6	Валютний ринок і валютні системи	3	1
7	Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм	2	-
8	Кредит у ринковій економіці	4	1
9	Фінансові посередники грошового ринку	2	1
10	Центральні банки	3	-
11	Комерційні банки	3	-
12	Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною	2	-
Усього годин		32	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Походження грошей	2	п
2	Структура грошового обороту та грошової маси	2	1
3	Сутність грошового ринку	2	1
4	Поняття та типи грошових систем	2	1
5	Сутність і причини інфляції	4	1
6	Поняття валюти та валютні операції	4	1
7	Металева та номіналістична теорія грошей	2	1
8	Сутність кредиту	4	-
9	Сутність і основні функції НФУ	2	-
10	Походження центральних банків	2	-
11	Ресурси комерційного банку	4	-
12	Світовий ринок позичкового капіталу і його структура	2	-
Усього годин		32	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Форми та походження грошей	4	8
2	Загальна схема грошового обороту та грошові потоки	6	12
3	Рівновага на грошовому ринку	8	12
4	Створення грошової системи України	8	12
5	Грошові реформи	8	12
6	Міжнародні валютні системи	8	12
7	Монетаризм як сучасний напрямок кількісної теорії грошей	6	8
8	Поняття кредитної системи та її побудова	8	13
9	Види фінансових посередників грошового ринку	8	13
10	Грошово-кредитна політика Центрального банку України	8	13
11	Контроль і регулювання діяльності комерційних банків	8	13
12	Україні та її співпраця з міжнародними валютно-кредитними установами	6	8
Усього годин		86	136

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів затверджені «Положенням про контрольні заходи у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет».

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для екзаменів («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно»).

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	незараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	max	min	max	min	max	min
T1	0,5	0,5	2,5	1	2	1
T2	0,5	0,5	2,5	1	3	2
T3	0,5	0,5	2,5	1	3	2
T4	0,5	0,5	2,5	1	2	1
T5	0,5	0,5	5	2	6	5
T6	0,5	0,5	5	2	6	5
T7	0,5	0,5	2,5	1	2	1
T8	0,5	0,5	5	2	6	5
T9	0,5	0,5	2,5	1	3	2

T10	0,5	0,5	2,5	1	3	2
T11	0,5	0,5	5	2	6	5
T12	0,5	0,5	2,5	1	2	1
ІНДЗ	-	-	-	-	10	6
Разом	6	6	40	16	54	38

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	max	min	max	min	max	min
T1	0,25	-	2,5	1	4	2
T2	0,25	-	2,5	1	6	4
T3	0,25	-	2,5	1	6	4
T4	0,25	-	2,5	1	4	2
T5	0,25	-	2,5	1	8	6
T6	0,25	-	2,5	1	8	6
T7	-	-	-	-	4	2
T8	0,25	-	-	-	8	6
T9	0,25	-	-	-	6	4
T10	-	-	-	-	6	4
T11	-	-	-	-	8	6
T12	-	-	-	-	5	2
ІНДЗ	-	-	-	-	10	6
Разом	2	-	15	6	83	54

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, - за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;

– допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

Результати семестрового контролю обов'язково оголошуються екзаменатором здобувачам після перевірки їхніх робіт (того ж дня) і заносяться у відомість обліку успішності та залікові книжки здобувачів, а письмові роботи передаються до деканату на зберігання.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не з'явився в день складання екзамену, у відомість обліку успішності ставиться запис «не з'явився».

Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання екзамену з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений».

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під засобами діагностики результатів навчання розуміємо завдання, що передбачають певні дії здобувачів, спрямовані на виявлення як окремих показників засвоєння навчального матеріалу, так і кінцевих результатів навчання.

У якості засобів діагностики результатів вивчення дисципліни «Гроші та кредит» застосовуються: тестування, захист практичних робіт, самостійної та контрольної роботи, презентація реферату, екзамен.

Питання до екзамену:

1. Походження грошей. Теорії їх виникнення.
2. Сутність грошей.
3. Форми грошей та їх еволюція.
4. Функції грошей, сфери їх використання та відмінності.
5. Якісні властивості грошей.
6. Вартість грошей та фактори, що впливають на неї.
7. Функції, які виконують гроші.
8. Сутність та економічна основа грошового обороту.
9. Модель грошового обороту. Грошові потоки.
10. Структура грошового обороту.
11. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та грошова база.
12. Швидкість обігу грошей.
13. Закони грошового обігу.
14. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.
15. Попит на гроші.
16. Сутність та механізм формування пропозиції грошей.
17. Рівновага на грошовому ринку.
18. Механізм купівлі-продажу грошей у секторі прямого та опосередкованого фінансування.

19. Цілі накопичення грошей.
20. Чинники, що впливають на попит грошей.
21. Сутність, призначення та структура грошової системи.
22. Види грошових систем та їх еволюція.
23. Створення і розвиток грошової системи України.
24. Грошово-кредитна політика. Її цілі та інструменти.
25. Характеристика основних елементів грошової системи.
26. Сутність, види та закономірності розвитку інфляції.
27. Державне регулювання інфляції.
28. Сутність та види грошових реформ.
29. Антиінфляційна політика та її методи.
30. Грошова реформа в Україні: етапи та характеристика.
31. Види цінних паперів та їх характеристика.
32. Учасники ринку цінних паперів.
33. Структура ринку цінних паперів.
34. Кредитні відносини і кредит.
35. Функції кредиту.
36. Принципи кредитування.
37. Способи стягнення відсотків
38. Комерційний кредит.
39. Банківський кредит.
40. Споживчий кредит.
41. Міжнародний кредит.
42. Позичковий процент: сутність та чинники впливу.
43. Класифікаційні ознаки кредиту.
44. Кредитна система держави.
45. Банківська система.
46. Основні функції банків.
47. Принципи побудови кредитної системи.
48. Призначення, статус та основи організації Центрального банку.
49. Основні напрями діяльності Центрального банку.
50. Становлення Центрального банку в Україні.
51. Функції НБУ.
52. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.
53. Характеристика банківських операцій.
54. Стабільність банків та механізм її забезпечення.
55. Сутність та призначення фінансового посередництва.
56. Небанківські фінансово-кредитні установи.
57. Сутність валюти та валютних відносин.
58. Валютний курс.
59. Валютна система.
60. Платіжний баланс та золото-валютні резерви.

7. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

Законодавчі акти, підручники та навчальні посібники

1. Гроші та кредит [Електронний ресурс]: підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.]; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 892 с. URL: <http://www.tneu.edu.ua/news/13792-vijshov-z-druku-pdruchnik-grosh-takredit.html>.
2. Гроші та кредит. Практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / уклад.: Ю. О. Єрешко, М. М. Дученко, І. М. Крейдич; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 52 с. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24907/1/groshi_kredit_praktikum.pdf.
3. Гроші та кредит / П. Круш, В. Алексеев. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 216 с.
4. Фінанси, Гроші та Кредит / Г. Тимохова. Київ: Кондор, 2019. 592 с.
5. Щетинін А.І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».

Допоміжна

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 7 грудня 2000 р. URL: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_VBD.pdf.
2. Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20 травня 1999 р. URL: http://www.bank.gov.ua/B_zakon/law_NBU.pdf.
3. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. Спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М.М.Дученко, Ю.О.Єрешко, О.А. Шевчук. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,43 МБ). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf
4. Про основні засади грошово-кредитної політики на 2016-2020 роки. Постанова Правління НБУ № 541 від 18.08.2015 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=28745297>.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сервер Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна фіскальна служба України. URL: <http://www.sfs.gov.ua/>
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
8. Ліга Бізнес Інформ. URL: www.liga.net/
9. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua/
10. Право. Україна. URL: www.legal.com.ua/oqi-bin/rmatrix.ogi/pravo.html
11. Українське право. URL: www.ukrpravo.com/

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=259>

Мартиненко О.В.

ст. викладач кафедри обліку і аудиту

